

Time: 3Hours

Marks: 100

- N.B. 1. Attempt any Four questions of which at least one question should be from each section.
2. All questions carry equal marks.
3. Answer to all questions should be written in the same answer sheet.

Section-I

1. Explain the importance of Archaeology in writing objective history of India.
2. Critically examine the contribution of Numismatics in Indian history.
3. Write short note on **any two** of the following:
  - a) Methods of Excavation
  - b) Ancient Indian Scripts
  - c) Gupta Coinage
  - d) Ashoka's Inscriptions

Section-II

4. Describe in details about the Museum Movement in India and explain its importance.
5. Examine the scope and methods of Museum object collection.
6. Write short note on **any two** of the following:
  - a) Curator
  - b) Types of Museums
  - c) Preservation of Objects
  - d) Importance of Exhibitions

Section-III

7. Discuss in details about the role and responsibilities of Librarian in digitization period .
8. Write an essay on Library facilities and Services .
9. Write short notes on any two of the following:
  - a) Library Movement
  - b) Types of Library Catalogues
  - c) Basic Library Records
  - d) Digitization in Library

Time: 3Hours

Marks:100

(मराठी रूपांतर)

सूचना: १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. प्रत्येक विभागातून किमान एक प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

३. सर्व विभागाची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

विभाग -१

१. भारताच्या वस्तुनिष्ठ इतिहास लेखनामध्ये पुरातत्वशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा.
२. भारतीय इतिहासामध्ये नाणकशास्त्राच्या योगदानाचे चिकित्सक परीक्षण करा.
- ३) ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) उत्खनन पद्धती

ब) प्राचीन भारतीय लिपी

क) गुप्तांची नाणी

ड) अशोकाचे शिलालेख

विभाग २

- ४) भारतातील वस्तुसंग्रहालय चळवळीचे सविस्तर वर्णन करून त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
५) वस्तुसंग्रहालयाची व्याप्ती आणि त्यामधील वस्तू गोळा करण्याच्या पद्धतीचे परीक्षण करा.
६) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर संक्षिप्त टीपा लिहा.
अ) अभिरक्षक
ब) वस्तुसंग्रहालयाचे प्रकार
क) वस्तूचे जतन
ड) प्रदर्शनाचे महत्व

विभाग ३

- ७) डीजिटायझेशनच्या काळात ग्रंथपालाची भूमिका आणि जबाबदाऱ्याविषयी सविस्तर चर्चा करा.
८) ग्रंथालय सुविधा आणि सेवा यावर निबंध लिहा.
९) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर संक्षिप्त टीपा लिहा.
अ) ग्रंथालय चळवळ
ब) ग्रंथालय तालीकांचे प्रकार
क) मुलभूत ग्रंथालय दस्तऐवज
ड) ग्रंथालयाचे डीजिटायझेशन

*****